

PhDr. Emil Voráček, DrSc.
Historický ústav AV ČR, v. v. i.
Prosecká 76, 190 00 Praha 5
evoracek@seznam.cz

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce:

Participace jako významný faktor politické kultury – pokus o srovnání české, polské a slovenské kultury

Autor práce: **Jan Vařák**

Vedoucí práce: PhDr. Emil Voráček, DrSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Hodnocení:

Autor si vybral za téma své práce nesporně zajímavou, nejednoduchou byť hojně diskutovanou problematiku participace jako významného faktoru politické kultury. Právě v transformačních zemích, které si autor vybral pro svoji komparativně pojatou práci, se úroveň politické kultury i participace značně liší.

Autor práci přehledně rozčlenil do celkem čtyřech obsažených, dobře strukturovaných kapitol, které jsou odpovídajícím způsobem vyvážené.

V úvodních pasážích přehledně formuluje svá teoretická východiska, metodologii práce. V kapitole druhé, zaměřené na fenomén politické kultury se autor obšírně zabývá jednotlivými, často poměrně rozdílnými pohledy na politickou kulturu,

Obdobně je tomu i v kapitole následující, v níž autor pojednává otázku sociálního kapitálu. Vybral si zde jeden z fenoménů sehrávajících klíčovou roli pro participaci občanů ve společnosti. Vychází zde zejména z koncepce Roberta D. Putnama. Nicméně lze podotknout, že zde bylo záhodno použít i výsledky prací českého sociologa Ivo Možného, který se otázkou sociálního kapitálu a jeho místa jak v pádu autoritativního režimu v Československu, tak i úlohy sociálního kapitálu v následující transformaci zabýval. Obdobně by tomu bylo v případě Polska např. v práci Jerzyho Wiatra, resp. maďarského politologa Ivo Bayera. Do této kapitoly zařadil autor i problematiku s participací úzce související a sice místo občanské společnosti, která je poněkud popisná, resp. zabývá se celkově teoretickým pohledem, zde se autor mohl úspěšně zamyslet nad nejednoduchou problematikou obnovování občanské společnosti v průběhu sociálně-ekonomické a politické transformace. Autor prokázal schopnost aplikace teoretického pohledu na testování situace ve středovýchodní Evropě, právě v subkapitole pojednávající o dvou metodologických

přístupech Natalie Letki (s. 35–38), tj. koncepcích „bottom-up“ a „top-down“, při vysvětlování vzniku sociální důvěry a jejího rozvoje.

S tímto teoretickým vybavením pak přistupuje k pokusu o vlastní komparaci vybraných empirických dat Česka, Slovenska a Polska. Zasloužila by si nicméně poněkud obsáhlejší vyjádření. Vychází opět z kritérií co nejpodobnějších kritériím, které používají klasické výzkumu politické kultury Almond a Verba, resp. zejména Putnam. Autor pracuje zejména se zjišťováním podpory institucím režimu, mezilidskou důvěrou, důvěrou vládním institucím, důvěrou v nevládní instituce, spokojeností s výkonem režimu, ale i fenoménem lidských práv a jejich vlivem. Odtud pak přistupuje ke zjišťování aktivity občanů. V pasáži nazvané diskuse pak zřejmě autor přináší nejcennější část své práce, která si vyžadovala značné zamyšlení a následující pečlivou formulaci problémů, které autor identifikoval.

Cením si toho, že autor na práci, kterou jsem vedl, zapracoval celou řadu připomínek, které, myslím práci velice prospěly. Přesto bohužel autorovi unikly některé formulace, resp. překlepy, které se občas vloudily i do názvů subkapitolek a měly být odstraněny další pečlivou korekturou. (např. na s. 31 Tocquille, Harms etc.)

Rozsah použité literatury, jakož i pramenů a způsob jejího použití odpovídá požadavkům na bakalářskou práci, potvrzuje šíři problému zkoumaného tématu a schopnost autora, orientovat se v literatuře.

Práce je cenná využitím bohatého empirického materiálu, který je zde prezentován početnými tabulkami, přehlednými mapkami, schémata převzatými z příslušné literatury.

Práce Jana Vařáka podle mého názoru **splňuje nároky na bakalářskou práci.**

Autor se dokázal zorientovat v nejednoduché problematice, s rozsáhlým množstvím dat se dokázal metodologicky vyrovnat a výsledky srozumitelně prezentovat v práci, která je psána i čtivým jazykem. Práce sice není zcela vyrovnaná, nicméně za důležité považuji autorovu schopnost použít vybrané teoretické koncepty k interpretaci a analýze odpovídajících dat, jakož i pokusu o samostatné teoretické zhodnocení v závěru práce.

Práci **doporučuji k obhajobě.**

Navrhovaná známka: **velmi dobře**

PhDr. Vrbáček, DrSc.

V Moskvě, dne 11. 9. 2012